

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročilna se pošilja opravištvu v dijakem semenišču (Knabenseminar.) — Deložniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za označila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Velika noč 1881.

Res obhajamo letos veliko, veličastno sveto noč, kakoršne še morebiti nikoli. Godijo, vršijo se po svetu velikanske reči. Pozabljena, prezirana, zaničevana vera Kristusova prodira na dan kot edina rešiteljica iz strahovitih zmotnjav in zmešnjav. K sv. katoliškej Cerkvi bežijo zbegani narodi. Oropani, v tesno zidovje Vatikanske palače v Rimu zapreti naslednik galilejskega ribiča, papež Leon XIII. je oseba, katera obrača pozornost na se najmogočnejših vladarjev na svetu, naj bi jih varoval zoper strahovito revolucijo, ki žuga jim s smrtjo in vsemu redu na zemlji z uničenjem in poginom. Lutrovo krivoverstvo, izhodno razkolništvo se ruši, ker ne more v nadlogah narodom pomagati. Vse pada in razpada, toda izmed razvalin dviga se jasno lice sv. matere katoliške Cerkve. Temni oblaki se trgajo, burje odhajajo, a izmed njih prisije svetu zopet zmagoosno solnce — Jezus Kristus!

Cesarji krivoverski, kakor stari nemški cesar Viljem, razkolniški vladarji, kakor mladi ruski car Aleksander III. iščejo zaslonbe pri sv. očetu Leonu XIII. Vse, kar je pri romanskem in nemškem narodu še črstevega, obrača svoje oči v katoliški Rim. Naposled zanima se še velikanski slovanski svet za pravega naslednika sv. Petru. Djakovarski škof, Juraj Strosmajer, pozivlja v glasovitem postnem listu vse Slovane, naj zavrzajo razkolništvo, v katero so jih nekdanji Grki, slovanskim narodom vselej sovražni, bili zapeljali. Tudi veliki Armenski narod išče zavetja pri rimske stolici. Vrhu tega širi se močno in čudovitno sv. katoliška Cerkva na Angleškem, v Ameriki, Avstraliji, Afriki, v Indiji, Kitajskem in Japonskem! Pri nas so pri snovanju nove šolske postave borni katekizem nekoliko na stran potisnoli. Pretečeni teden so pa liberalni gospodje v gosposkej zbornici dunajske sklenoli, da se mora vsak šolar preden sme izstopiti, do dobra naučiti zraven branja, pisanja, računjenja še tudi verskega nauka. To je pomenljivo! Visoka liberalna go-

spoda čuti potrebo deci v glavo in srce močnejše zasajati sv. vero Kristusovo!

Ako sedaj vse povzamemo, ne moremo drugače, nego razveseliti se in Bogu hvalo dati za toliko veličastno, znamenito veliko noč 1881. Naj se toraj radojejo z nami nebeskih angeljev trume; naj se veseli tudi vsa zemlja, obsijana po groznej temi neverstva, krivoverstva in razkolništva s toliko nebesko svetlobo. Raduje se pa naj tudi sv. katoliška Cerkva in narodi vsi, kateri k njej bitijo! Naj pri njej najdejo resnico, mir in tolažbo pa tudi slavijo naj tistega, ki je v tej velikej noči nekdanj strl smrtne okove in zmagovalno vstal iz groba, grešne teme očistil in z milostjo napolnil in k svetosti povabil vesoljni svet! — Hvaljen bodi Jezus Kristus! —

Gospodarske stvari.

Še nekaj o gruntnem davku in reklamacijah.

Nekateri bodo vsakako dobili večji gruntni davek. Vendar ves večji znesek se jim ne sme na enkrat, n. pr. nže letos zapisati, ampak do l. 1892. vsako leto nekaj več. Recimo, nekdo plača sedaj 10 fl. gruntnega davka. Za prihodnje mu naložijo 16 fl. Denimo, da reklamacije niso pomagale nič. Vsled od državnega zbora sklenjene olajšave bo davek 16 fl. tako plačeval:

Leto	Namesto 16 fl. samo:	Odpustka toraj je:
1881	fl. 11.—	fl. 5.—
1882	" 11.—	" 5.—
1883	" 11.50	" 4.50
1884	" 12.—	" 4.—
1885	" 12.50	" 3.50
1886	" 13.—	" 3.—
1887	" 13.50	" 2.50
1888	" 14.—	" 2.—
1889	" 14.50	" 1.50
1890	" 15.—	" 1.—
1891	" 15.50	" —.50
1892	" 16.—	" —.—

Upamo, da bo reklamiranje vendar še nekaj pomagalo. Časa imamo do 15. junija t. l.

Nekateri so mislili, da so okrajni glavarji rok reklamacijam skrčili. To pa ni resnično. Velikoveč naročili so županom, naj zapišejo vse tiste posestnike in parcele, kder je kaj napačno ali krivo zapisanega, zmerjenega ali zračunjenega. Ove zapisnike morajo do 15. aprila okrajnim glavarem predložiti. Totim posestnikom, kateri do 15. aprila po županih za popravek poprosijo, ustreže se v vsem brezplačno. Drugi pa bodo morali komisijone sami plačevati, če bodo želeli kakih sprememb!

Konjska bolezen „smrkelj“.

(Spisal A. Folakovski, dež. okrajni živinozdravnik.)

Pri konjih rudeča koža v nosu rado zbolí. Navadno se ta koža na kratko le sliznica ali sliznata koža imenuje. Prav spoznati, da je sliznica bolena, je treba prej vedeti, kakšna je nosna sliznica v zdravem stanu.

Nosno votlino loči hrustavčnata stena v desno in levo polovico in je črez in črez s sliznico ali rožnato rudečo kožo prevlečena. Ta sliznica je pri zdravem konji in v spočitem, mirnem stanu enakomerno bledorudeča (rožnatorudeča) in nekoliko vlažna. Če pa je konj ognan in razvročen in ob zimskem mrazu, je temnorudeča in bolj ko navadno vlažna. O ti priliki se živinčetu bolj ali manj močno iz nosa cedi. V grlu se nahaja za oreh debela, precej vroča in zelo boleča, lahko pregibljava oteklina. Tu se pravi: konj ima keveh, kar toliko pomeni, kakor da ima žival nahod ali katar v nosu.

Pa ne vsakokrat se sme bolezen v nosni votlini s prostim katarom zamenjati; ta bolezen je dostikrat mnogo hujša, dolgotrajna in je za konja neozdravljiva pa tudi za človeka nevarna. Konjem je taka bolezen smrtna. Žival se ne more več oteti. Taka bolezen se potem imenuje smrkelj, smrkvost konjska. To so pa le zvonjaje prikazni, njeni vzroki pa so skriti v krvi celega trupla. Daljne prikazni te bolezni so: Sprva se pokažejo gori omenjene prikazni navadnega katara v obeh nosnicah. Večkrat so potem videti ali samo po jedni ali tudi v obeh nosnicah po sliznici za konopljino zrno, pa tudi za grah debele gumpice. Tote so ali posamezne ali pa tudi več vkup prav gosto posejane. Barve so belkasto-žolte. V grlu, večjidel na strani bolene nosnice, nahaja se za oreh debela trda ne boleča oteklina. V tem stanu se bolezen imenuje sumljiva zleza ali tudi kažna smolika. V kratkem času pozneje postanejo prej omenjene gumpice mehke, razpokajo in iz njih se razlije belkastožolta sokrvica podobna tekočina, tako imenovana smrkeljeva sokrvica ali smrkeljevi strup. Na mestih gumpic se zdaj pokažejo raznovrstne, nepravilne, nesnažne mazajoče se skrumbe ali kraste. Te kraste segajo različno globoko v slezno kožo, nektere predrejo celo nosno

steno. Žival se vsled otekle slezne kože v nosu težko odihuje, močno sope in je v nevarnosti, se zadušiti. V tem stanu se bolezen imenuje smrkelj. V drugih primerljajih se tudi narejajo na sprednji glavi, na koži zadnjih nog, pri kobilah na vimenu, pri žrebcih in kopljenih na žiljaku vrvaste, zelo boleče oteklina, ktere v različno dolgem času popokajo in prej omenjeni sokrveci podobno tekočino izpuščajo. To je tako imenovani črvivi strup. Če oteklina niso odprte, imenujejo jih črvive gumpice, če so pa razpočene, črvive skrumbe ali kraste. Bolezen se pa imenuje črvivost, kožna črvivost ali sploh črv. Omeniti je še treba, da se ne zgodi vsakokrat, da je smrkelj in črvivost pri eni in isti živali ob istem času najti. Ti bolezní morete tudi vsaka za se nastopiti. Med smrkeljem in med črvom tedaj ni posebnega bistvenega razločka, kajti kakor je skušnja pokazala, je smrkeljevi strup prestavljen v kožo kake živali, črvivost pouzročil in naopak je črvivi strup prestavljen v nosno sliznico smrkelj porodil. Črv, črvivost se bolezen zaradi tega imenuje, ker je koža tako bolenih živali taka, kakor da bi jo bil črv prevrtal in podjedel. Ker je ta bolezen zelo kužljiva, zato je tudi zdravljenje takih živali še za človeka zelo nevarno in skušnja je tudi učila, da tako bolene živali prej ali slej gotovo poginejo, vkljub vsemu zdravljenju.

Živinske bolezni razsajajo: vranični prisad črni ovčič ali metljaji v Loči pri Brežicah, konjske garje v Pamečah pri Slov. Gradci.

Sejmi na Koroškem 19. aprila Althofen, Drauberg zgornji, sv. Lenart, št. Paul, Renweg, 23. aprila Gutštajn, 25. aprila Gradišče, Mauten.

Dopisi.

Iz Celja. (Porotniki) so pod načelníštvom inženirja g. Mih. Vošnjaka imeli razsoditi o precej zamotanih rečeh. Na tožno klop posadila jim je sodnija 8 oseb. Te so: 31letni Janez Cebek iz Haloz, 34letni Tomaž Drevenšek, 45letni Andraž Mlakar, 31letni Janez Pongračič (želski Janez), 36letni Tom. Rambre, 36letna Marija Cebekova in 25letni Jož. Gutmann. Državni pravdnik toži Jan. Cebeka zaradi požiganja druge pa da so kradli in krasti pomagali. Dne 28. sept. l. l. je Drevenšku zvečer ob 9. uri hiša pogorela in je on Cebeka začel dolžiti, da mu je hram užgal. Uzroki pa, zaradi katerih je Drevenšek to storil, bili so zares čudni! Cebek je namreč tudi bil pogorel in ker je bil zavarovan, imel dobiti 1300 fl. zavarovanščine. No, in po teh denarjih so se Drevenšku sline cedile. Misлил jih je dobiti, če Cebeka zatoži kot požigaleca. To je tudi storil, pa da bi sodnija leži mu verovala, očrnil in zatožil je Cebeka še kot tata in sam sebe kot njegovega pomagagača. Tako je ovadil, da sta pri g. Vovku, Brunerji, Bigeci in Winterlu vlomila in še podpi-